

ŠE BOGATEJŠE SODELOVANJE Z BRATISLAVO

Veste, kje je »Črveni klastor«?

Ste že kdaj slišali za to, da sta v Evropi pripadniki dveh (majhnih) narodov z istim, v svojem jeziku opredeljenim, nazivom? V slovaščini so Slovačinke, »Slovenke«, v slovenščini pa tako ali tako vemo, kako je dr. France Prešeren častil »Ni take je mladenke, kot naše je krvi dekle.« S tem sicer ne želimo zapisati, da tudi na Slovaškem nimajo deklet in žena, ki bi jim naš pesniški prvak lahko zapel: »Prelepe, žlahtne rožice!«. Sicer pa bi vam o tem pripovedovali učenci in učence osnovne šole »Franca Leskoška – Luke«, ki so poleti preživeli deset dni v tej obdobju deželici. Ker so nekaj vtisov s poti že zabeležili v našem glasilu, naj sedaj izpolnimo novo poglavje iz informativnega kroga, ki poroča o sodelovanju naše občine s slovaškimi glavnimi mestom.

V torek 9. decembra se je strokovna delegacija mesta Bratislave, v njej so bili dr. Adrian Bobula, dr. Olga Marianiova, Bronislava Hornakova in inž. Juradin Heriban, mudila v naši občini. Najprej so bili gostje že omenjene šole, potem jih je sprejel predsednik občinske skupščine Peter Vrhunc, popoldne pa so preživeli v enoti doma starejših občanov na Koleziji.

Na pogovoru v II. nadstropju naše občinske zgradbe so razčlenili potek letošnjega počitnikovanja naših bratislavskih otrok v poletnih mesecih. Ugotovili so, da bi bil za naše otroke tudi zelo zanimiv zimski čas. Okvirno so se domenili, da bi že januarja, februarja ali marca prihodnje leto 35-članska ekipa mladih Vičanov in njihovih vodnikov preživela deset dni na smučišču Visokih Tater. Mogoče pa bi se bilo tudi dogovoriti, da bi bili naši mladi soobčani tam v času zimske Univerzijade. Bratislavčani želijo, da bi se tudi prihodnje leto njihovi šolarji napolnili julija ali avgusta v Pacug.

Ker je ČSSR trenutno tudi zelo zanimiva za naše sindikalno izletništvo, je skoraj samo po sebi umevno, da so se pogovarjali tudi o možnosti izmenjave odraslih. Predstavniki Bratislave so opredelili njihove zmogljivosti in sprejeli našo ponudbo. Seveda morajo obe obliki izmenjave vključiti v njihove planske dokumente.

Potem ko so predstavniki naše občine, družbeno-političnih organizacij in Zveze prijateljev mladine opisali geografske, demografske, gospodarske in druge značilnosti naše komunice, so jim gostje med drugim

Bratislavka delegacija med pogovorom s predstavniki naše občine

povedali, da ima Bratislava na 368 kvadratnih kilometrih okrog 400 tisoč prebivalcev. Sestavlja jo pet občin. Najmlajše prebivalstvo ima peta občina, ki leži na desnem bregu Donave, v trikotju med to evropsko velereko ter avstrijsko in madžarsko mejo. V to občino so v zadnjih letih tudi največ vlagali. Da pa so dosegli znosnejšo povezavo med njo in ostalimi predeli Bratislave, so zgradili čez Donavo še dva mostova, četrti – to pomeni, da so imeli dolgo le enega – pa je v gradnji.

Ker je mestni protokol določil, da mora tega dne Bratislavčani tudi kositi v naši občini, so med drugim lahko iz prve roke videli, kakšna je ponudba v eni od naših gostiln. Še posebno so bili navdušeni nad pečenimi žabjimi kraki. Da pa nam ne bi ostali »dolžni« pri poznavanju zgodbe, o tej menda tudi skoraj zaščitni živali naše občine, nam je dr. Olga Marianiova povedala slovaško pravljico o Žabji kraljici. Zakaj prav to, skušajte ugotoviti v knjigi slovaških pravljič.

S SEJE PREDSEDSTVA OK ZSMS

Drugačna vsebina štafete mladosti

Predsedstvo OK ZSMS je na svoji seji v petek 12. decembra razpravljalo o stališčih predsedstva OK ZSMS do štafete mladosti in praznovanja dneva mladosti. O vsebinski zasnovi odhoda štafete mladosti iz Slovenije se bomo mladi iz Slovenije dokončno odločili na seji RK ZSMS, ki bo 23. decembra.

Predsedstvo občinske konference ZSMS se je zavzelo za drugačo – delovno – vsebino štafete mladosti in ne le za štafeto kot obliko manifestacije mladih. Člani predsedstva so v razpravi menili, da bi morali upoštevati, da štafeta mladosti v nekaterih naših republikah pomeni simbol bratstva in enotnosti ter združevanja in zblizanja mladih, pa čeprav je le lesena, kovinska ali plastična palica, ki si jo mladi podajamo in mahamo z zastavicami ter opazujemo črne mercedese. Zato bi morali v večji meri upoštevati razmere v jugoslovanskem prostoru in se strpneje obnašati v Sloveniji. To velja zlasti

za študente, ki predlagajo ukinitve štafete mladosti in kot alternativo njej predlagajo pohod brezposelnih, zborovanje proti verbalnemu deliktu, proti oboroževanju Jugoslavije, mitinge za uvedbo civilne službe in podobno. Člani predsedstva so bili mnenja, da je potrebno 25. maj kot dan mladosti ohraniti, čim prej pa ukiniti proslavo na stadionu, ki pomeni le masovno telovadbo, ki veliko stane.

Predsedstvo je razpravljalo tudi o kadrovskih zadevah, saj se je 10. decembra zaključil postopek evidentiranja za individualne funkcije, predsednika in sekretarja, ter za še enega člana predsedstva.

Za predsednika je bil v postopku evidentiranja predlagan Slavko Slak, za sekretarja pa Nastja Škopac, za člana predsedstva, ki bo pokrival področje vzgoje in izobraževanja pa je predlagana Maja Krumberger. O evidentiranih kandidatih bodo sedaj razpravljale osnovne organizacije ZSMS, volilna konferenca pa bo predvidoma 20. januarja. D. ERHATIČ

MLADINCI IZ OZD O

Pobudi za legalizacijo stavk in planiranju v OZD

Po programu idejnopolitičnega izobraževanja za članstvo iz organizacij združenega dela je občinska konferenca ZSMS organizirala 12. in 13. decembra seminar na katerem so se mladi pogovarjali o pobudi 12. kongresa ZSMS za legalizacijo stavk, o planiranju v organizacijah združenega dela in o predlogu resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine za leto 1987 ter o kadrovskem planiranju in aktivnosti ZSMS na teh področjih.

ZSMS je na 12. kongresu postavila vprašanje legitimnosti stavk, zato da bi vrnilo odločanje o temeljnih družbenih vprašanjih v temeljna samoupravna in delovna okolja. Dosedanje raziskave stavk so pokazale, da so osebni dohodki in drugi ekonomski in socialni faktorji v glavnem le povod za stavko. Njihov vzrok pa je v danih družbenoekonomskih odnosih in v trajnejšem nezadovoljstvu delavcev s svojim položajem pri delu in z odnosi v delovnem kolektivu. Šele v takih, že dalj časa napetih razmerah, ko so delavci že na razne načine poskusili uveljaviti svoje pravice po običajnih poteh pa niso uspeli, izbruhne stavke. Delavci se k stavkam zatečejo, šele ko uvidijo, da ni drugega učinkovitega načina uveljavljanja njihovih pravic. Prav na ta način – torej kot zadnje sredstvo boja delavcev za njihove pravice so v danih družbeno – zgodovinskih okoliščinah boja za socialistično samoupravljanje, stavke sprejemljive. Stavke imajo pri nas vselej značaj protesta delavcev zaradi njihovega položaja, nemoči da vplivajo, spreminjajo in odločajo. So torej zahteva po odvzeti pravici do samoupravljanja.

Legalizacija stavk zahteva, da se v Zakonu o združenem delu predvidi in določi institut napovedi stavke, kot enega od vzvodov reševanja kolektivnih sporov, da se opredelijo obveznosti stavkajočih delavcev, da v času trajanja stavke štiti družbeno imovino, da se določi rok za odločitve o zahtevah

stavkajočih delavcev, da se poslovodni organ zaveže, da daje delavcem obvestila v primerih stavk. Mladinci so v razpravi govorili tudi o vlogi sindikata, ki naj bi prevzel mesto vodje stavke in se do konca boril za zahteve delavcev.

Okrepiti bi morali delo organov samoupravne delavske kontrole, ki bi lahko preprečile marsikatero stavko. Mladi so govorili tudi o stavkah, ki so napredne in tistih, ki niso upravičene. Razpravljali pa so tudi o možnostih in pogojih za generalno stavko.

O planiranju in resoluciji

O vlogi planiranja v občini in OZD je seminaristom spregovoril član Izvršnega sveta Droljc. Z različnih zornih kotov je predstavil vizijo razvoja Ljubljane do leta 2000 in v sklopu tega naše občine. Mladim je predstavil problematiko nerazvitih kmečkih naselij, lokalnih centrov, stanovanjske gradnje. Seznanil jih je tudi z aktivnostjo ob pripravah planskih dokumentov in s planiranjem v OZD, kjer so večina mladi planirali le zato, da so zadostili formalnim pogojem.

Vloga ZSMS na področju planiranja je opredelil predvsem kot vzpodbujevalko razvojnih snovanj. Pobuda mladih o organizaciji malih kooperacijskih enot je za našo občino dobrodošla, saj bi veljalo pospešiti nastajanje novih organizacij združenega dela. S tem v zvezi je tudi dobrodošla misel o tem, da naj bi gospodarstvo v občini združevalo sredstva za razvoj novih organizacij.

Stane Droljc je mladincem odgovoril tudi na vprašanja o konkurenci v našem gospodarstvu, o kvaliteti izdelkov in o odgovornosti za tako kvaliteto, o nagrajevanju in osebnih dohodkih ter o kadrovskih težavah v nekaterih organizacijah združenega dela in o ureditvi zabavnih središč za mlade v občini. D. ERHATIČ

PROTEST: GOSTINEC ZA TRI VEČERJE

Do znanj po novi poti

1981. leta je bilo pri obrtnikih v naši občini zaposlenih 1484 delavcev in delavk, lani petdeset manj ali 1434. Med delavci je 641 kvalificiranih in 777 nekvalificiranih ali povprečno nekaj več kot v občinah ljubljanskega območja in Zasavja. Pri obrtnikih dela tudi 16 administrativnih delavcev.

Znano je, da je za 14 občin ljubljanskega območja in Zasavja oblikovan Sklad za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebne dela Ljubljana. Sklad omogoča izobraževanje delavcev ob delu in iz dela ter ob delu in na delu na vseh stopnjah in v vseh oblikah. Skrbi tudi za izvedbo najrazličnejših tečajev ter za kulturno in rekreacijsko aktivnost delavcev pri obrtnikih. Kot oblika spoštnega izobraževanja se pojavljajo poučni izleti. Ti so organizirani pannožno v sodelovanju s sekcijami pri obrtnih

12. in 13. decembra je potekal v Izlakah seminar o »aktualnih vprašanjih obrtništvu«, »nacionalnem vprašanju in razmerah med narodi in narodnostmi v SFRJ« ter o »vlogi in pomenu skladov pri zagotavljanju izobraževanja delavcev pri obrtnikih«. Zasedala je tudi skupščina sklada.

V enajstih mesecih letošnjega leta je pri skladu pridobilo osnovna in dopolnilna znanja okrog 1100 članov sklada ali skoraj sedmina. Zakaj so se odločili delavci pri naših obrtnikih? Šest jih je opravilo šolanje po skrajšanem in srednjem programu izobraževanja ter po sistemu visokega šolstva. 29 jih ima priznan osnovni tečaj iz varstva pri delu, nihče pa obnovitveni tečaj iz varstva pri delu. Ti številki se bosta prav kmalu verjetno spremenili, saj dopolnitev kolektivne pogodbe določa, da obrtnik lahko odpove delo delavcu, če ta ne opravi tečaja iz varstva pri delu ali pa zdravniškega pregleda. Seveda v skladu s potrebami. Za tuj jezik so se odločili štiri, za poklicnega voznika eden, za frizerski tečaj dva in le eden za druge tečaje. Del šolajočih je verjetno obral druge oblike in poti izpopolnjevanja znanja.

Ker pa na skladu menijo, da je kvalifikacijska sestava delavcev pri obrtnikih slaba, delno tudi že po krivdi usmerjenega izobraževanja, so se odločili, da bodo zvezi obrtnih združenj, panožnemu sindikatu in ustreznemu komiteju predložili novo obliko izobraževanja delavcev za posameze pri obrtnikih nujno potrebne profile. Prvi naj bi bili na vrsti kovinarji, saj je med njimi največ nekvalificiranih. Seveda, bodo morali čas in obliko organiziranja tovrstnega izobraževanja uskladiti tudi z nosilci obrti. Še posebej zato, ker ti (upravičeno) očitajo skladu, da omogoča tudi take oblike izobraževanja, ki odtegnejo od proizvodnega dela najboljše delavce.

Na seji skupščine so izpostavili nekaj problemov, ki žulijo obrtnike in delavce. Med drugim so se vprašali, kako lahko sprejmejo upravni organi na občinah za ustrezen dokument za odpiranje gostinskega lokala potrdilo o »kvazi« tečaju, ki ga lahko opravijo kandidati ob treh večerjih v enem od hotelov na Reki in njeni okolici. Člani skupščine (obrniki in delavci) so ostro protestirali proti takim oblikam izobraževanja bodočih nosilcev obrti. Saj ne morejo zagotavljati primerne ravni storitev, pa tudi razvednotujejo naš celoten izobraževalni sistem.

Sekretar osnovne organizacije sindikata delavcev pri obrtnikih Stanislav Berčič (na desni) in član skupščine sklada se je s sekretarjem v mestnem svetu zveze sindikatov Maribor Vladom Belšakom pogovarjal o izkušnjah Mariborčanov pri organiziranju izobraževanja delavcev pri obrtnikih

združenjih po Sloveniji, vsako leto popelje okrog 100 delavcev in delavk na večdnevno ekskurzijo v eno od jugoslovanskih republik, eno potovanje pa popelje udeležence tudi v tujino. Delavce zastopa kot pravna oseba osnovna organizacija sindikata.